

“Toekomst Binnensport Asten”

CONTEXTANALYSE

Januari 2024

1. Uitvoeringskaders

De bestuursopdracht luidt: “Hoe realiseren we, onder regie van de gemeente, samen met inwoners, verenigingen en andere belanghebbenden een (nieuwe) binnensportaccommodatie, inclusief overdekt zwembad in of nabij de kern Asten met voldoende draagvlak onder de gebruikers die betaalbaar is voor zowel de gemeente als de gebruikers en die minimaal 40 jaar meegaat”.

Deze bestuursopdracht geeft een kader dat steeds specifiek zal worden door dit te spiegelen aan o.a. de trends/ ontwikkelingen, het beleid, feiten en de huidige accommodaties. Verder zal deze bestuursopdracht in het proces verdiept worden door inwoners, college, bestaande wet/regelgeving, contracten, verenigingen, partners, marktontwikkelingen en andere stakeholders te betrekken.

Het proces kent drie fasen; 1. Vooronderzoek, 2. Scenario ontwikkeling en locatiekeuze, 3. Aanbesteden en realiseren. De afronding van iedere fase wordt gekenmerkt door besluitvorming van de gemeenteraad.

De doelstelling van de eerste fase (vooronderzoek) is om de bestuursopdracht in het perspectief van binnensport te verdiepen en een toetsingsmatrix vast te stellen. In fase 1 is het dan ook van belang dat we een beeld hebben van o.a. de trends / ontwikkelingen, het huidige beleid, de huidige accommodaties, wet / regelgeving, stakeholders en zo een eerste verdieping maken naar de context. Met deze verdieping creëren we een scope voor de toekomstige ontwikkeling (40 jaar – 2063) van Binnensport in Asten.

Als tussenstap zal de contextanalyse informerend aan de commissie Samenleving en Bestuur worden aangereikt. Dit om een beeld te bieden van o.a. de regionale ontwikkelingen, de landelijke trends, de ervaringen uit recente projecten en de huidige accommodaties; sportcomplex De schop, gymzaal Schoolstraat en de sporthal van het Varendonck. Als gehele afronding van fase 1 benoemen we vanuit de context en de werksessies een aantal toetsingscriteria die zullen worden gehanteerd om de scenario's in fase 2, zo rationeel mogelijk, te kunnen toetsen. Deze toetsingscriteria worden besluitvormend aan de gemeenteraad voorgelegd in september 2024.

2. Landelijke trends en ontwikkelingen

Er zijn verschillende trends en ontwikkelingen die momenteel spelen. We beschrijven deze slechts op hoofdlijnen en in relatie tot de opdracht “Toekomst Binnensport Asten” en geven hiermee meer duiding aan de huidige tijdsgeest. Het blijft afwachten of deze trends zo zullen worden doorgezet.

Maatschappelijk

Nederland zal blijven streven naar een duurzamere samenleving. Er zullen meer initiatieven en investeringen zijn in hernieuwbare energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie. Ook zal er meer aandacht zijn voor duurzaam transport en het verminderen van de CO2-uitstoot. De digitalisering zal verder toenemen. Er zal meer focus zijn op het ontwikkelen van digitale vaardigheden en het gebruik van technologie in verschillende sectoren, zoals onderwijs, gezondheidszorg en bedrijfsleven. Ook zal er meer aandacht zijn voor cybersecurity en privacy.

In 2023 zal de vergrijzing verder toenemen, wat uitdagingen met zich meebrengt op het gebied van zorg, huisvesting en pensioenen. Nederland wordt steeds diverser en er is meer aandacht voor inclusie en gelijkheid. Er zal meer aandacht zijn voor het bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke kansen voor verschillende groepen in de samenleving. Gezondheid en welzijn zullen prioriteit blijven hebben. Er zal meer aandacht zijn voor preventieve gezondheidszorg, gezonde levensstijl en mentaal welzijn.

Economisch

Nederland zal werken aan het herstel van de economie na de impact van de COVID-19-pandemie, inflatie en de oorlog in Oekraïne. Er zal een focus zijn op het stimuleren van de economische groei, en het ondersteunen van getroffen sectoren, zoals horeca, toerisme en evenementen.

Nederland zal blijven investeren in technologische innovatie om de economie te stimuleren. Er zal meer aandacht zijn voor sectoren zoals kunstmatige intelligentie, robotica, biotechnologie en groene technologie. Dit kan leiden tot nieuwe bedrijfsmodellen en banencreatie. Duurzaamheid zal ook een belangrijke rol spelen in de economische ontwikkelingen. Dit kan leiden tot nieuwe kansen voor duurzame bedrijven en groene banen.

De arbeidsmarkt zal blijven veranderen. Er zal meer vraag zijn naar vaardigheden op het gebied van technologie, digitale vaardigheden en duurzaamheid. Verder zien we dat de tekorten in de zorg- en dienstverlenende sectoren blijven oplopen. Ook zal er aandacht zijn voor het bevorderen van inclusiviteit op de arbeidsmarkt en het verminderen van ongelijkheid.

Ruimtelijk

Nederland is een dichtbevolkt land en stedelijke ontwikkeling zal blijven plaatsvinden. Er zal een focus zijn op het creëren van leefbare steden met voldoende ruimte voor wonen, werken en recreatie. Ook zal er aandacht zijn voor het verduurzamen van steden en het bevorderen van groene en gezonde leefomgevingen. Verder zullen de ontwikkelingen in de buitengebieden steeds complexer worden door de terugdringing van veehouderij, de impact van de stedelijke ontwikkeling op het buitengebied, het gedeelde eigenaarschap en de verplichte maatschappelijke opgave bij herontwikkeling. Er zal blijvend geïnvesteerd moeten worden in de infrastructuur. Ook zal er aandacht zijn voor het stimuleren van duurzame mobiliteit, zoals fietsinfrastructuur en elektrische voertuigen.

In de omgevingsvisie zal meer balans en integraliteit worden gezocht tussen ruimtelijke, economische en maatschappelijke thema's. Er zal aandacht zijn voor het versnellen van woningbouwprojecten, het behalen van stikstof doelen, het stimuleren van duurzame en betaalbare woningen, en het herbestemmen van leegstaande gebouwen.

Onderwijs

Technologie zal een grotere rol spelen in het (voortgezet)onderwijs, Er is een groeiende vraag naar flexibel onderwijs, waarbij studenten meer controle hebben over hun leertraject en de mogelijkheid hebben om op verschillende manieren te leren, zoals blended learning en gepersonaliseerd leren.

Gezien de voortdurende veranderingen op de arbeidsmarkt en de behoefte aan bij- en omscholing, zal er naar verwachting meer aandacht zijn voor een leven lang leren, waarbij mensen de mogelijkheid krijgen om zich voortdurend bij te scholen en nieuwe vaardigheden te verwerven. Er is meer aandacht voor cultuur, sport en voor inclusief onderwijs.

Gezondheid

Er zal nog meer nadruk worden gelegd op preventieve gezondheidszorg en gezondheidsbevordering. Technologie zal een grotere rol spelen in de gezondheidszorg, met de opkomst van e-health toepassingen, telemedicine en digitale gezondheidsdossiers. Gezien de vergrijzing van de bevolking zal er naar verwachting meer aandacht zijn voor het bieden van passende zorg en ondersteuning aan ouderen en mensen met chronische aandoeningen.

Sport en bewegen

Diversiteit in sportaanbod zal steeds groter worden, waarbij er meer aandacht is voor verschillende sporten en activiteiten om een breed scala aan doelgroepen aan te spreken. De aandacht voor inclusieve sport, waarbij iedereen, ongeacht leeftijd, geslacht, beperking of achtergrond, de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan sportactiviteiten zal vergroten. Er zal ook aandacht zijn voor het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid van (binnen en buiten) sportfaciliteiten. Duurzaamheid in de sportsector, met initiatieven gericht op het verminderen van de ecologische impact van sportevenementen en het bevorderen van milieubewust gedrag in de sportgemeenschap is een steeds groter groeiende trend. Technologische ontwikkelingen zullen naar verwachting een grotere rol spelen in de sport, met bijvoorbeeld de opkomst van wearable devices, data-analyse en virtuele sportervaringen.

3. Landelijk beleid

De bovenstaande ontwikkelingen en trends zien we ook terug in de landelijke SPUK regeling Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)* dat direct een raakvlak heeft met de toekomst van Binnensport in Asten.

Vanuit de trends en ontwikkelingen hebben verschillende partijen een preventieve beweging naar voren gemaakt door in te zetten op een gezond en actief leven voor de Nederlandse inwoners. De eerste uitkomst daarvan is het “gezond en actief leven akkoord (GALA)” dat op 3 februari 2023 ondertekend is door VNG, VWS, ZN en GGD GHOR Nederland. Het akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.* Om dit actief te stimuleren is er een Specifieke Uitkering opgesteld (SPUK). De ambitie is om de schotten te doorbreken en domein overstijgend te werken om zo bij te dragen aan de beweging naar ‘de voorkant’ waarin een gezonde samenleving centraal staat.

Het laatste kabinet van Rutte heeft een gezonde generatie in 2040 met een focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen in het regeerakkoord als doel omarmd. Een ambitie waar breed in de samenleving veel draagvlak voor is en waarbij meer aandacht is voor preventie en een gezonde leefstijl van jongs af aan. Want kinderen die ongezond opgroeien staan veelal op een achterstand. Het verminderen van vermijdbare gezondheidsachterstanden vergt dan ook extra aandacht. Het verminderen van gezondheidsachterstanden is weliswaar apart als doel benoemd, maar snijdt dwars door de overige doelen heen.

Naast de focus op kinderen en jongeren richt de overheid zich op een gezonde generatie en op (het behoud van) de vitaliteit van het toenemend aantal ouderen.

VWS, gemeenten, GGD'en en zorgverzekeraars onderschrijven de volgende gemeenschappelijke doelen:

- a) terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)
- b) een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- c) het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- d) een gezonde leefstijl
- e) versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- f) vitaal ouder worden
- g) domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

Tevens zijn in het GALA de acties benoemd die gemeenten, VWS en zorgverzekeraars hierin gaan ondernemen.

*) Bron: Het document is te downloaden op [pdf \(overheid.nl\)](#)

4. Regionale ontwikkelingen

In de afgelopen periode zijn er bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd met de buurgemeenten Helmond, Deurne, Someren en Nederweert. Het gesprek met Helmond laat duidelijk zien dat de ontwikkeling van sportcomplex de Braak door de campus meer gericht is op topsport in de regio en lokale omgeving. Uit de gesprekken met de gemeente Deurne blijkt dat er in het eerste kwartaal van 2024 een definitieve locatie keuze aan de gemeenteraad zal worden gepresenteerd voor het binnenzwembad. Uit de gesprekken met Someren blijkt dat er geen aansluitende ontwikkelingen zijn richting de toekomst van binnensport in Asten. Als laatste hebben we naar elkaar uitgesproken om met elkaar in contact te blijven en de Astense ontwikkelingen met elkaar te delen. In alle gesprekken komt naar voren dat de exploitatie van binnensport steeds meer maatwerk en een kosten intensieve bezigheid is.

5. Referenties

We hebben een brede selectie van gerealiseerde projecten bezocht. Bij deze selectie is rekening gehouden met de gecombineerde functies in de binnensport accommodaties, met het type proces, de vorm van bouw (renovatie of nieuwbouw), type gemeente en de exploitatievorm.

Tijdens deze bezoeken is de projectgroep een aantal zaken opgevallen en deze zijn in eigen bewoording op hoofdlijnen als volgt te verwoorden;

Zwijndrecht (de Hoge Devel)

De gemeente Zwijndrecht heeft een proces doorlopen met de buurgemeente om tot een gezamenlijk binnenzwembad en gemeentelijk sportbedrijf te komen. De doelstelling was om in één gemeente een binnenzwembad te realiseren en alle binnensport accommodaties van deze beide gemeente onder te brengen bij een gemeentelijk sportbedrijf. Dit gemeentelijk sportbedrijf is een los staande organisatie met een raad van bestuur.

Het proces is erg stroef verlopen omdat er wantrouwen was vanuit de gemeenteraad naar het beheer van de accommodaties (financieel) en dat beide gemeenten het niet eens konden worden over binnen welke gemeentegrens het nieuwe binnenzwembad zou worden gerealiseerd. Met als gevolg dat beide gemeenten een binnenzwembad hebben gerealiseerd.

Het complex is begin 2023 opgeleverd en in gebruik genomen met een gemeentelijk sportbedrijf als beheerder. Het complex heeft een wedstrijdbad met 8 banen met verstelbare bodem in de breedte en een doelgroepen bad met een temperatuur tot 32 graden. Als aanvulling hebben ze een water glijbaan, sauna ruimte en een peuter / kinderspeelplek. Er is een toegang tot een beperkte buitenruimte waardoor het binnenzwembad ook goed gebruikt kan worden in warme zonnige dagen. De locatie is in een park gelegen en volgens de beheerder voor de bereikbaarheid eigenlijk aan de verkeerde zijde van de snelweg gesitueerd. De investeringskosten van dit complex zijn € 14 miljoen euro (prijsspeil 2021/2022), Wat verder opvalt is dat deze locatie veel rekening heeft gehouden met blinden en slechtzienden.

De doelgroepen zijn vooral zwemverenigingen (wedstrijd-/banenzwemmen en waterpolo), lezswemmen en individuele banenzwemmers. Het onderdeel recreatie (sauna, kinderspeelplek en waterglijbanen) wordt niet gezien als een toegevoegde waarde in de bezoekers aantallen. Wat hier wel opvallend is ten opzichte van de andere referenties is dat er bijzonder veel activiteiten voor individuele (volwassen) sporters waren, zoals o.a. wateryoga, waterfietsen, water trampoline.

Meijerijstad (Veghel - de Beemd)

De gemeente Veghel is een heel uitgestrekte gemeente en heeft in het proces ervoor gekozen om twee zwembaden gelijktijdig aan te besteden.

Het proces is redelijk vlekkeloos verlopen ondanks de Covid-19 periode en het afscheid nemen van de marktpartij die de exploitatie organiseerde. De aanbesteding van twee zwembaden gezamenlijk, die bijna identiek zijn, heeft geresulteerd een hogere ruimtelijke kwaliteit en een beter materiaal gebruik. Bij de exploitatie is er bewust voor gekozen om niet meer met een marktpartij te werken maar de exploitatie in gemeentelijk beheer te doen. Dit is met het oog op meer controle te houden op het onderhoud van het gebouw, een maatwerkgericht aanbod en een ondernemender gedrag te stimuleren in meerdere inkomstenbronnen (zoals de horeca die ook op een fietsroute ligt). De gebouwen zijn op een nieuwe en vrije locatie gerealiseerd waardoor de gebruikers geen onderbreking hadden in de activiteiten. Het complex is in 2023 opgeleverd.

De exploitatie is in gemeentelijk beheer. Wel gaan ze de komende periode onderzoeken of ze het naar een sportbedrijf brengen omdat ze een uitgestrekte gemeente zijn en het beheer willen professionaliseren onder gemeentelijk regie. Het complex heeft een wedstrijdbad met 6 banen en een verstelbare bodem in de lengte richting van het bad. De verstelbare bodem in de lengte richting maakt het mogelijk om het bad flexibeler in te zetten voor verschillende groepen op

gelijktijdige momenten. Het doelgroepen bad is tweevoudig verstelbaar. Dus gelijktijdig in twee hoogtes verstelbaar met temperaturen tot 32 graden. Als aanvulling hebben ze een klein kinderspeelplek, bubbelbad en een sauna die nauwelijks gebruikt wordt, soms als berging dienen. Een tribune op hoogte en een hellingbaan voor mindervaliden. Net als alle andere locaties een horeca aan het bad gesitueerd. De investeringskosten van deze beide complexen is € 21.3 miljoen geweest (prijspeil 2020).

De doelgroepen zijn vooral zwemverenigingen (duikclub, wedstrijd-/banenzwemmen en waterpolo), lezswemmen en individuele banenzwemmers. Het onderdeel recreatie (sauna, kinderspeelplek) wordt ook hier niet gezien als een toegevoegde waarde in de bezoekers aantallen.

Vlijmen (De Heygrave)

De gemeente Vlijmen heeft een uitvoerig proces doorlopen met de gebruikers en besloten om het zwembad en de sporthal te verduurzamen.

Ze hebben daarbij ook nauwkeurig gekeken naar de bezetting en bij de sporthal is ervoor gekozen om met gas te blijven verwarmen omdat dit zuiniger en sneller is.

Het complex is in 2023 opgeleverd en kent een wedstrijdbad met 6 banen en geen verstelbare bodem, een 2-tal doelgroepen baden waarvan er 1 met een verstelbare bodem en een temperatuur tot 32 graden. De horeca wordt uitgebaat door de verenigingen en er is een kleine kijkplaats voor de ouders bij de zwemlessen. Dit is een proces geweest dat uiteindelijk heeft geresulteerd in een grote (energetische) verduurzaming van de schil met een investering van € 3.5 miljoen met zich mee heeft gebracht. Wat wel opviel is dat er een aanvullende ruimte was voor het consultatie bureau van de GGD en dat de bestaande opstand rondom het wedstrijdbad is gehandhaafd.

Doelgroepen in het zwembad zijn hoofdzakelijk verenigingen, banenzwemmers, lezswemmen en een klein deel individuele activiteiten. De gemeentelijke projectleider geeft wel aan dat er een aantal zwembaden in de omgeving liggen die moderner zijn en eenvoudig bereikbaar. De doelgroepen in de sporthal zijn o.a. volleybal, basketbal, handbal, gymnastiek, badminton, tennis en judo en bewegingsactiviteiten voor jongeren, peuters en vooral gericht op onderwijs.

Echt (de Bandert)

De gemeente Echt heeft een proces doorlopen met de gebruikers en heeft daarbij besloten om het zwembad en de sporthal te verbouwen en een nieuwe turnhal toe te voegen. We hebben bij dit bezoek een gesprek gehad met de beherende welzijnsorganisatie Menswel.

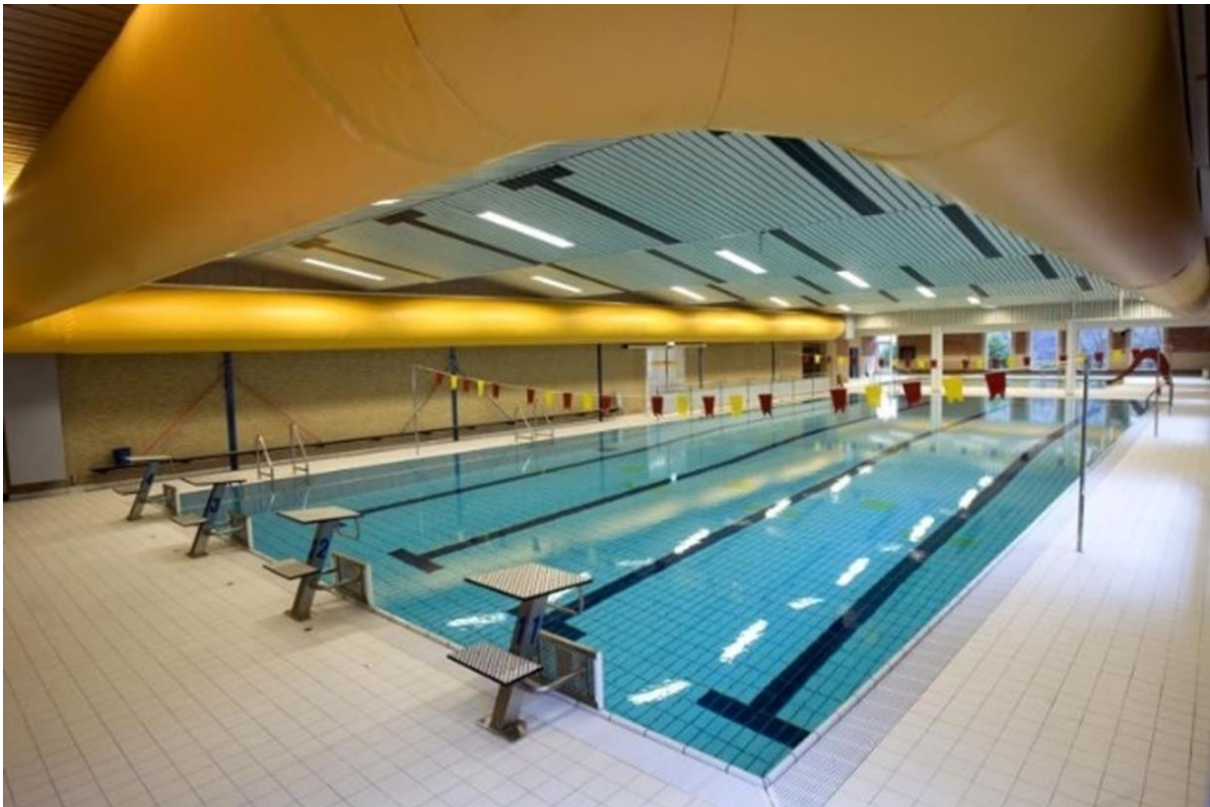
De Bandert is gesitueerd in een leisure park ontwikkeling met aanvullende en ondersteunende functie. Opvallend is een dagbestedingsruimte (huiskamer) voor ouderen die in het sportcomplex is opgenomen.

Het complex is circa 2017 opgeleverd en is tussentijds grotendeels open geweest. De sloop en herbouw van het complex heeft geresulteerd in een wedstrijdbad van 5 banen, een drievlaks sporthal, turnhal en een doelgroepen bad met een enkelvoudig beweegbare bodem. Verder hebben ze als aanvulling een whirlpool en een kleine waterspeelplek voor kinderen die nauwelijks gebruikt wordt en zelf deels gedemonteerd is om kosten te besparen.

De doelgroepen in het zwembad zijn vrijwel gelijk aan de andere referenties. Dus banenzwemmen, wedstrijdverenigingen en lezswemmen. De doelgroepen in de sporthal zijn erg divers door de flexibiliteit en de toegepaste scheidingswanden. De doelgroepen die nu gebruik maken van de sporthallen zijn volleybal, basketbal, handbal, gymnastiek, badminton, tennis en judo en bewegingsactiviteiten voor jongeren (freerunning) en peuters. Door de drievlaks sporthal kan er meer gelijktijdig op een avond / dag plaatsvinden. De sporthal is met speciale vloerbescherming ook te gebruiken voor evenementen. Wat wel bijzonder is is dat er een aparte turnhal is.

Wat de beheerder wel als kritische kanttekening meegaf is dat het complex erg ruim is opgezet en de beheer kosten daardoor relatief hoog zijn. Verder wilde hij nog benadrukken dat ambities niet altijd aansluiten bij de benodigde investeringen, of anders gezegd de ambitie die ze uitspreken worden niet / nauwelijks door verenigingen waargemaakt.

In het algemeen zien we dat de bezochte gemeenten heel gericht gesprekken aangaan met de huidige gebruikers om de nieuwe binnensport functies te definiëren. Dus niet gelijk inzetten op een breed vooronderzoek zoals gemeente Asten. In de gesprekken is men huiverig om de jaarlijkse kosten van de complexen (exploitatie / beheer en onderhoud) te delen. We zien ook dat schoolzwemmen redelijk uniek is. Wat verder een rode draad is; alle gemeenten erkennen dat (individueel) bewegen en sporten steeds belangrijker wordt voor de vitale ontwikkeling van de inwoners en indirect/preventief werkt op de zorgkosten.

Sportcomplex de schop - Asten

6. Gemeente Asten

In bovenstaande is een schets weergegeven van de landelijke trends, regionale ontwikkelingen en ervaringen vanuit de referentieprojecten. Met deze informatie concentreren we ons nu op de ontwikkelingen in de gemeente Asten die een raakvlak hebben met de opdracht Toekomst Binnensport Asten.

College B&W en de gemeenteraad (2022 – 2026)

De toekomstagenda 2030 is in 2016/2017 opgesteld door een traject te doorlopen met betrokken inwoners, voorgedragen inwoners door de gemeenteraad en raadsleden zelf. Als aanvulling hierop is nog een enquête gehouden en zijn de scholieren van het Varendonck betrokken om een zo breed mogelijke input te verkrijgen. De vier opgaven van de toekomstagenda 2030 zijn;

- transformatie buitengebied,
- vitale kernen,
- centrumontwikkeling en
- klimaatbestendig en energieneutraal Asten.

Deze opgaven zullen ook de komende jaren als kompas dienen om koers te houden voor de toekomst van Asten. De verdiepende initiatieven zijn steeds als ambitie vertaald in het coalitie akkoord.

Eén van de opgaven uit de toekomstagenda 2030 is het programma vitale kernen; in Asten streven we naar kernen waar het fijn wonen en leven is. Welzijn van onze inwoners is vooral gebaseerd op gezondheid, deelname aan economisch en maatschappelijk verkeer, woonomgeving en omgevingskwaliteit. Behoud van deze vitaliteit is niet vanzelfsprekend en vraagt om een alerte reactie van gemeenschappen en de gemeente.

Een van de manieren om de toekomstagenda 2030 daadwerkelijk in te kunnen vullen is 'vitale democratie': een manier van werken tussen inwoners, verenigingen, het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. Vanuit dit principe wordt ook dit project vormgegeven. Partijen, energie en creativiteit vanuit de gemeenschap worden bij elkaar gebracht

Coalitie akkoord "gedreven door passie & Ambitie" (2022-2026)

De coalitie CDA, Samen voor Asten en VVD heeft vanuit de toekomstagenda 2030 het coalitie akkoord gefocust op: bouwen en goed wonen, vitaal buitengebied, klimaat, energie en duurzaamheid, sterke lokale economie en mobiliteit, bruisende en aantrekkelijke kernen, sociaal en gezond, veilige buurt en thuis, financieel gezond.

In het coalitie akkoord is voor de toekomst van Binnensportaccommodatie een duidelijk opgave benoemd in "bruisende en aantrekkelijke kernen". Als verlengstuk hierop is er een sterke relatie met de opgave in "sociaal en gezond". De voorliggende bestuursopdracht is hiervan een uitwerking. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we allereerst de technische staat en levensduur onderzoeken. En vervolgens onderzoeken we hoe en waar we de (centrale) binnensportaccommodatie voor de toekomst gaan opzetten.

Beleidsplan sociaal domein 2022 – 2027

Het beleidsplan sociaal domein, zoals beschreven in het coalitieakkoord, sluit aan bij de opgave 'sociaal en gezond'. Gezondheid en vitaliteit is een van de zes pijlers van dit beleid. We gaan meer aandacht geven aan gezond sport(beleid), het verenigingsleven en aan cultuur. Het bevorderen van een gezonde leefstijl wordt steeds belangrijker. In het Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2027 is hierover het volgende opgenomen:

"We gunnen al onze inwoners om lekker in hun vel te zitten. Dit vraagt om aandacht voor een gezonde en vitale leefstijl, passend bij de inwoner zelf en op een manier die bij hen past. De omgeving en de inrichting van deze omgeving heeft hier invloed op. We stimuleren onze inwoners om hier zelf regie in te nemen. Meer bewegen, samen bewegen, ontmoeten en gezonde voeding."

Het uitgangspunt bij de gemeentelijke aanpak is dat de inwoner zelf de regie in handen heeft. Daarnaast voorkomen we liever dan dat we moeten genezen. Als gemeente willen we onze inwoners de goede kant op “sturen” door samen met zorg- en maatschappelijke organisaties, scholen en (sport)verenigingen een beweging op gang te brengen waarin steeds meer aandacht wordt besteed aan bewegen, sport en gezondheid. Hierbij is de gemeente preventief bezig op het gebied van overgewicht en obesitas. Daarbij creëren we omgevingen die uitnodigen om (buiten) te bewegen.

We verbinden thema's uit het Gezond en Actief Leven Akkoord met het Lokaal sportakkoord, het Lokaal preventieakkoord en het buurtsportcoachprogramma. Door middel van de JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) aanpak werken we aan de GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) thema's terugdringen van gezondheidsachterstanden, mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, valpreventie, de leefomgeving en welzijn op recept. De gemeente werkt daarbij ook aan onderwerpen zoals (inclusief) sporten en bewegen, vitale sport- en beweegaanbieders, positieve sportcultuur, preventie rondom roken, alcohol en drugs en weerbaarheid.

Met de JOGG aanpak zet de gemeente in op het voorkomen van overgewicht en obesitas. Samen met het onderwijs, de kinderopvang, sport, welzijn en het bedrijfsleven werkt JOGG in gemeenten aan het gezonder maken van de fysieke en sociale omgeving. Vanuit een preventieaanpak gaan we werken aan een gezonde kinderopvang- en schoolomgeving, een gezonde sportomgeving, een gezonde buurt, een gezonde vrije tijdsomgeving en een gezonde digitale omgeving. Met de JOGG aanpak maken we samen de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder. Ons streven is dat verschillende zorg- en maatschappelijke organisaties, scholen, kinderopvang en (sport)verenigingen uit de gemeente Asten zich bij ons aansluiten, om gezamenlijk een beweging op gang te brengen waarbij steeds meer aandacht wordt besteed aan bewegen, sport en gezondheid.

Ontwikkelingen gemeente Asten

Vanuit de doelstelling in het coalitieakkoord, de opgave in de toekomstagenda en de kaders van de bestuursopdracht Toekomst Binnensport Asten schetsen we een breder beeld van de maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingen in dat perspectief.

Bevolkingsopbouw

Uit navraag bij het Basis Registratie voor Personen (BRP) systeem hebben we het volgende overzicht kunnen creëren. Vanuit het CBS is de provinciale prognose¹ dat gemeente Asten groeit naar 18.700 inwoners in 2040. In 2016 waren dit er nog 16.500 inwoners volgens het CBS.

We moeten helaas voorzichtig zijn met een conclusie hieruit te trekken omdat de ontwikkelingen in nieuwbouw van woningen, integrale huisvesting onderwijs niet altijd correct te verwerken is. De invloed van de groei van Eindhovense regio en de immigratie is ook nog niet verwerkt. Wat ook uit ambtelijke gesprekken blijkt is dat de gezinssamenstellingen kleiner (minder kinderen) worden en er een stijgende ontwikkeling in het aantal alleenstaanden is. Hierdoor zou een sterkere verschuiving kunnen ontstaan naar een grotere groep inwoners die en leeftijd kennen tussen de 50 en 80.

Leeftijd	Aantal Man	Aantal Vrouw	Totaal*
0-10 jaar	931	858	1789
11-20 jaar	1009	869	1878
21-30 jaar	1058	993	2051
31-40jaar	1028	925	1953
41-50 jaar	929	959	1888
51-60 jaar	1311	1267	2578
61-70 jaar	1201	1181	2382
71-80 jaar	983	933	1916
81-90 jaar	308	445	753
91-100 jaar	26	66	92
100+ jaar	0	2	2
			17282
			<small>*) december 2023</small>

¹ Bron: bevolkings- en woningbehoefte prognose Noord-Brabant, actualisatie nov 2023.

Onderzoek vitaliteit en bezetting

Door de regionale ontwikkelingen en de impuls die landelijk is ingezet met GALA* zijn er een drietal zaken onderzocht in deze fase; namelijk;

1. Hoe sporten en/of bewegen de inwoners van gemeente Asten ?
2. Hoe is de ontwikkeling van sportverenigingen (leden en aanbod) die aangesloten zijn bij het NOC* NSF ?
3. Wat is het huidige gebruik van de sportaccommodatie Schoolstraat, Varendonck en de Schop ?

Als algemene conclusie van deze drie onderzoeken kan worden aangegeven dat de inwoners in de gemeente Asten boven het landelijke en regionale gemiddelde bewegen / sporten. Dat vooral jongeren die in de opvoeding mee krijgen om te sporten dit op oudere leeftijd nog steeds doen. Dat de motivatie om te sporten door het drukke leven vaak ontbreekt en dat kosten niet altijd de drempel zijn. Verder zien we een trend dat mensen steeds meer buitensporten en dat er een terugloop is in leden door Covid-19. Bij de verenigingen is er ook een terugloop in het aantal vrijwilligers. Verder zien we een toenemende vraag in individueel aanbod, iets in de richting van kinderopvang of een binnenspeeltuin of bewegingsactiviteiten in spelvorm. Als laatste willen we nog meegeven dat inwoners graag een actievere rol zien in het ontwikkelen en aanbieden van individuele bewegingsactiviteiten. Voor de individuele behoefte in verdieping verwijzen we graag naar het onderzoek van Invior (TIP) en NOC*NSF.

Verder is uit de bezetting te herleiden dat de sporthallen een diversiteit aan activiteiten en verenigingen heeft. De bezetting in de Schoolstraat is 17 dagdelen per week. De sporthal van de Schop is in de winter 31 dagdelen bezet en in de zomer 22 dagdelen per week. De kleine zaal in de Schop is 10 dagdelen bezet per week. Vanuit de gegevens die we van het Varendonck ter beschikking hebben gekregen is aangegeven dat de beschikbare dagdelen (overdag) bezet zijn door onderwijs (gymlessen) en er sporadische bezetting is in de avonduren en de weekenden. Voor het zwembad is te herleiden dat er wekelijks (afgerond) 2.000 bezoekers komen. Deze bezoekers komen hoofdzakelijk voor het krijgen van zwemlessen en het schoolzwemmen. Daarnaast maken vele bezoekers gebruik van het doelgroepzwemmen. Het doelgroep zwemmen bestaat uit: Trimzwemmen, Aqua-Fitness, Aqua-Gym, Bootcamp, Zeemeermin(man)zwemmen, Aqua-Joggen, Banenzwemmen, Babyzwemmen en Therapeutisch zwemmen. Tevens faciliteert de Schop zwemvereniging De Punderman, zwemschool Het Meerven en gebruikt Kans Plus wekelijks op zaterdag het zwembad. De Schop biedt wekelijks op woensdag, vrijdag en zaterdag gelegenheid tot recreatiezwemmen en gezinszwemmen aan.

Als aanvulling op deze drie onderzoeken is de enquête van Invior (TIP) nog eens specifiek onder de leerlingen van het Varendonck verspreid. Deze gegevens zullen nog aangevuld / verwerkt worden in het onderzoek van Invior.

Wat gebeurt er al aan het stimuleren van bewegen in de gemeente Asten

Hieronder volgt een korte opsomming van de onderdelen die o.a. een raakvlak kennen met de Toekomst van Binnensport in Asten. Hierbij hebben we alleen gekeken naar de directe relatie tot de Binnensport accommodaties Schoolstraat, het Varendonck en De Schop.

- Per 1 januari 2024 sluit de gemeente aan bij JOGG - Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst, zodat we ons kunnen inzetten voor een gezonde jeugd (0 t/m 23 jaar). Hiervoor zal er voor drie jaar een JOGG regisseur worden ingezet. De JOGG regisseur is de aanjager en bewaker van de JOGG aanpak. Hij gaat zich onder andere bezig houden met het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak en aan de slag met het opzetten van de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht;
- De komende jaren komt er een erkende beweegactiviteit (Het Bewegend Kind) op het primair onderwijs en kinderdagverblijven;
- De gemeente blijft participeren in Uniek Sporten De Peel Zuidoost Brabant;
- Het buurtsportcoach programma Leef! Asten² zal worden gecontinueerd;

² Leef! Asten is een samenwerking tussen Onis Welzijn, Sport-en Cultuurimpuls en gemeente Asten.

- De gemeente blijft meedenken bij burgerinitiatieven op gebied van sport, bewegen en gezondheid.
- De gemeente zal het herijkte sportakkoord uitvoeren;
- Een Denktank sport, bewegen en gezondheid oprichten, waarmee we integraal met partners werken aan de doelen rondom sport, bewegen en gezondheid;
- De gemeente Asten stimuleert op diverse vlakken sporten en bewegen. Dit doen we ook door vouchers te verstrekken aan kinderen onder de 18 jaar die in gezinnen verkeren die een maximale inkomensgrens hebben van 120% van het minimum. In 2022 zijn er 67 verstrekt en tot en met november 2023 zijn dit er 54. Let wel dit zijn de verstrekte vouchers, maar dat betekent niet dat ze ook daadwerkelijk zijn ingewisseld. Pas als het kind gaat sporten, wordt de voucher gedeclareerd bij de gemeente door de sportclub. In 2024 zal er een proef worden geïnitieerd met de sport en cultuurvoucher voor 18+ en een minima inkomen. Dit zal de gemeente Asten doen omdat er signalen zijn vanuit de inwoners en verenigingen dat die behoefte aanwezig is. Om deze behoefte beter in beeld te krijgen is deze proef geïnitieerd.
- De bovenstaande onderwerpen worden eveneens gefinancierd uit de SPUK.
- In 2024 zal er ook gestart worden met het implementeren en coördineren van een ketenaanpak valpreventie.
- Er zijn diverse aanvullende buitensport voorzieningen in de gemeente. Dit zijn o.a de mountainbike routes, het beweeg pad Ommel, Trimbos Dijkstraat. Daarnaast gaat de gemeente aan de slag met park Loverveld. Verder is de gemeente al in gesprek met burgers over het urban sport locatie. Voor kinderen komt er ook een groot speelterrein (deze gaan we zelf oppakken) en ook deze kan uiteraard worden gebruikt om te bewegen.

Leerlingen prognose onderwijs, basis en Varendonck)

Ten aanzien van het (basis) onderwijsbeleid op gemeentelijk niveau is voor de gemeente Asten een prognose opgesteld van leerlingen aantallen. Deze langetermijnprognose beslaat de periode 2023 tot en met 2043 en heeft betrekking op 6 basisscholen. Deze scholen betrekken leerlingen uit 6 gebieden en vormen de basis uitgangspunten van het Scholen Huisvestings Plan (SHP) voor de aannames.

De prognose is tot stand gekomen in samenwerking met de gemeente Asten. De gemeente Asten leverde de gegevens van bevolking en leerlingenaantallen in de voorafgaande periode, de woningvoorraad en de eventuele wijzigingen hierin.

De rapportage leerlingenprognose en ruimtelijke behoefte basisonderwijs 2023 (Asten) zal in 2024 worden herijkt en weer worden meegenomen in de ontwikkeling van de Toekomst Binnensport Asten. Dit voornamelijk van belang voor de ontwikkelingen in het (verplichte) bewegingsonderwijs.

Wet en regelgeving

Er is een grote verandering in de ruimtelijke procedures, namelijk de omgevingswet is in werking getreden per 1 januari 2024. Daarbij is er een grote vraag naar betaalbare woningen en zien we een groot knelpunt in de realisatie van gebouwen door de stikstof regelgeving en de voorzieningen in de energie behoefte.

Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2023 | Gemeente Asten

1. Samenvatting

Ten behoeve van het onderwijsbeleid op gemeentelijk niveau is voor de gemeente Asten een prognose opgesteld van leerlingenaantallen voor de periode 2023 tot en met 2043. In de ramingen van leerlingenaantallen zijn twee ontwikkelingen verwerkt. Dit zijn de trends in de omvang van de basisgeneratie in de afzonderlijke gebieden van de gemeente Asten en de mogelijke ontwikkeling van de leerlingenstromen als het SHP in de gemeente Asten wordt gerealiseerd. In deze prognose wordt derhalve uitgegaan van een locatie in Asten Oost van De Horizon en van de locatie Beatrixstraat voor Kindcentrum de Ontdekking. Bij de opzet van de prognoses zijn cijfers verwerkt met een uitsplitsing van leerlingen naar herkomstgebied.

Bij de berekeningen voor de periode 2023-2043 is gebruik gemaakt van het softwarepakket G4PRO. Dit programma voldoet aan het "Programma voor het opstellen van leerlingenprognoses" van de VNG.

De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de belangrijkste resultaten. In de overzichten zijn de leerlingenaantallen van peildatum 1 oktober 2022 weergegeven onder 2023.

Instnr	Naam	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2033	2038	2043
06VX	Antonius school	165	175	178	187	192	192	194	196	193	184
07FL	De Horizon	173	197	213	240	274	304	317	347	344	339
09KU	Kindcentrum De Ontdekking	252	231	233	238	251	249	252	272	282	288
10FW	Voordeldonk	255	289	289	294	296	290	301	327	326	321
11KR	Het Talent	222	227	219	210	206	194	199	211	226	233
24DV	OBS Kleurrijk	113	89	89	89	95	96	100	110	134	150
Totaal		1180	1208	1221	1258	1314	1325	1363	1463	1505	1515

Op 1-10-2022 waren er 10 leerlingen meer op de basisscholen dan was verwacht in de vorige prognose. Ten opzichte van het vorig jaar is het leerlingenaantal gestegen met 28. De verwachting is dat de stijging zich de komende jaren gestaag zal doorzetten.

Inhoudelijke kaders voor het verduurzamen van gemeentelijke vastgoed zijn nog niet vastgesteld. Dit laat onverlet dat duidelijk is dat duurzaamheid een uitgangspunt is en minimaal de wettelijke vergunningseisen als basis gelden. In het Klimaatakkoord is wel afgesproken dat gemeenten hun maatschappelijk vastgoed voor 2050 moeten verduurzamen. Uitgangspunt is een reductie van 95% van de CO₂-uitstoot en het aardgasvrij maken van gebouwen. Daarbij niet uit het oog te verliezen dat deze reductie al 49% moet zijn in 2030. Dus 40 jaar vooruitkijken in beheer en exploitatie is niet alleen van belang in de bouw en materialisatie.

Stakeholders

Vanuit de referentiebezoeken, de regionale ontwikkelingen en de landelijke GALA* regeling is de projectgroep nieuwsgierig geworden naar aanvullende en versterkende functies. Daarom zullen er aparte gesprekken worden georganiseerd, parallel aan de werksessies, met o.a. fysiotherapeuten, fitnesscentra, GGD, tennisvereniging (Padel) en kinderopvangorganisaties.

7. Gebouwen

De huidige voorzieningen van de Schoolstraat, de Schop en het Varendonck zijn centraal gelegen en goed bereikbaar voor voetgangers, mindervaliden, bezoekers en scholieren vanuit Asten.

Het is ook van belang een beeld te hebben van de huidige technische staat van de gebouwen. We hebben een extern bureau gevraagd om de technische kwaliteit in beeld te brengen en een voorzet te geven in de huidige trends en ontwikkelingen in binnensportaccommodaties.

Het algemene beeld van de Schoolstraat en de Schop is dat ze sterk verouderd zijn en een redelijk onderhoudsniveau hebben. De locatie Schoolstraat zit wel eerder op een onderhoudscyclus waarbij instandhouding de basis is. Verder zien we bij de Schoolstraat dat de vloer niet meer geheel voldoet aan wet en regeling wat betreft afmetingen die gelden voor het beweegonderwijs. De sporthal bij het Varendonck is recent verbouwd en passend gemaakt bij de behoefte van het onderwijs. Ze geven wel het signaal af dat de veranderde trend in beweegonderwijs ervoor zal zorgen dat er in de toekomst mogelijk een tekort is aan ruimte/klokuren.

Volgens de meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) zitten er in 2025 stevige investeringen aan te komen voor de vervanging van installaties voor zowel de Schoolstraat als de Schop. De geplande vervangingsinvestering is voor een bedrag (afgerond) € 625.000,- in de groot onderhoudsplanning opgenomen. Ter vergelijking in 2024 is dit € 73.000 en in 2026 € 100.000,-.

In de technische inventarisatie is nu geen harde conclusie geformuleerd omdat de ambitie, behoefte en het toekomstige (ruimtelijk) programma nog niet bekend zijn. Het rapport geeft een beeld van de technische kwaliteit maar nog geen oplossingsrichting. Dus het externe bureau heeft nu niet vanuit de technische kwaliteit aangeven wat een zinvolle (maatschappelijke) investering is.

Jaarlijkse kosten

De exploitatie en onderhoud van de huidige locaties (Schoolstraat en de Schop) zijn in de gemeentelijke begroting van 2024 opgenomen met een jaarlijks bijdrage van € 603.000,- / jaar (afgerond). Dit is de bijdrage die nodig is om het financieel sluitend te maken. Wel willen we daarbij aangeven dat de kapitaalslasten nu nihil zijn omdat de investeringen (nieuwbouw en renovatie 2013) al zijn afgeschreven.

8. Afsluiting

Deze contextanalyse geeft een beeld van het huidige gemeentelijke beleid, de huidige accommodaties en de ontwikkelingen in de gemeente Asten. Zodanig dat we de bestuursopdracht stapsgewijs specifieker kunnen maken. Deze eerste tussenstap geeft handvatten en een specifiekere scope op de toekomst van binnensportaccommodatie(s).

De bestuursopdracht geeft ons een duidelijk kader mee voor de toekomstige binnensportaccommodatie(s). Deze context zal, steeds in het perspectief van de bestuursopdracht, worden bewaakt en daar waar nodig eventueel worden aangescherpt. Deze organische ontwikkeling vraagt niet alleen een investering in accommodaties maar ook een sterke actieve inzet van de gemeente op het vlak van beleid en activiteiten.

De fysieke investering is vaak, vanwege afschrijving, financieel ingestoken op 40 jaar maar zal een flexibiliteit moet kennen om tussentijds te anticiperen op de behoefte en ontwikkelingen. Het beleid is daarbij een doel en de accommodatie is een middel om het beleid te faciliteren.

Werksessies

We zullen tot het zomerreces van 2024 bezig zijn met de ambitie, vraag/behoefte en toetsingscriteria te formuleren. De werksessies zullen vanuit deze voorliggende context en de opdracht steeds specifieker worden gemaakt. Dit is eveneens terug te vinden in de eerder verstrekte memo en/of de aftrapbijeenkomst van d.d. 18 december 2023. We zullen dit middels onderzoeken, gesprekken en werksessie doen en hiervan periodiek een terugkoppeling geven aan de deelnemers van de werksessies, gemeenteraad en het college van B&W.

Bijlage

- Rapport NOC*NSF (zie website)
- Rapport Invior (zie website)
- Presentatie Aftrapbijeenkomst werksessies d.d. 18 december 2024 (Zie website).

Algemene informatiebronnen: cijfers, trends, ontwikkelingen - Mulier Instituut(www.mulierinstituut.nl.) & CBS (www.CBS.nl)